

VIII. KONDYCJA GOSPODARSTW DOMOWYCH

1. Omówienie wyników

1. Na początku 2020 r. nastroje gospodarstw domowych uległy pogorszeniu. Wskaźnik kondycji gospodarstw domowych (IRGKGD) obniżył się o 3,1 pkt do poziomu -9,6 pkt. Składowe wskaźnika IRGKGD oddziaływały na jego zmianę w różnych kierunkach. W największym stopniu pogorszyły się oceny przyszłego stanu gospodarki – wartość salda zmniejszyła się o 9,9 pkt. Obecnie 47,7% ankietowanych spodziewa się pogorszenia się ogólnej sytuacji gospodarczej w kraju. Nieznacznie zmniejszyły się obawy przed bezrobociem, wartość salda jest jednak większa niż przed rokiem o 23,8 pkt. Pogorszyły się oceny własnej sytuacji finansowej gospodarstw domowych, co jest po części skutkiem rosnących oczekiwań inflacyjnych, które zmniejszają siłę nabywczą dochodów, a w jakimś stopniu również obaw co do rozwoju sytuacji na rynku pracy. Narastające oczekiwania inflacyjne to wiodący przekaz wyników styczniowego badania – ponad 56% badanych spodziewa się wzrostu tempa inflacji.

2. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o bieżący stan gospodarki obniżyła się o około 8,6 pkt w porównaniu z IV kwartałem ub.r. W konsekwencji tendencja spadkowa wskaźnika, zapoczątkowana przed dwoma laty, pogłębiła się. Wartość salda jest niższa niż w szczycie koniunktury zanotowanym w IV kwartale 2017 r. (o 14,5 pkt). Tendencja spadkowa widoczna jest również w ocenach przyszłego stanu gospodarki. W tym przypadku wartość salda zmniejszyła się o 9,9 pkt. Jest niższa niż w IV kwartale 2017 r. o 25,1 pkt. Nieznacznie zmieniły się prognozy bezrobocia; wartość salda jest tylko o 0,7 pkt niższa niż przed kwartałem, lecz aż o 24 pkt niższa niż rok wcześniej. Obecnie 40,1% ankietowanych spodziewa się wzrostu bezrobocia w najbliższym roku (przed rokiem było to zaledwie 16,1%).

3. W ślad za pogorszeniem się ocen sytuacji makroekonomicznej pogorszeniu uległy również oceny własnej sytuacji finansowej gospodarstwa domowego. Wartość salda ocen bieżących zmniejszyła się o 3,5 pkt. Nadal jest jednak wyższa (o 4,7 pkt) niż rok wcześniej. W konsekwencji utrzymuje się tendencja wzrostowa salda. Spadkowi uległa również wartość salda prognostycznego (o 3,1 pkt). W odróżnieniu od salda ocen bieżących saldo prognoz wykazuje tendencję spadkową.

4. W dalszym ciągu rosną koszty utrzymania. Wartość salda zwiększyła się czwarty raz z rzędu; tym razem o 5,4 pkt. Tendencja wzrostowa trwa już 4 lata. Obecnie 62,9% ankietowanych gospodarstw domowych ocenia, że ceny są znacznie wyższe niż przed rokiem (56,7% w IV kwartale 2019 r., 36,9% rok wcześniej). Wartość wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych również zwiększyła się (do 4,6% r/r). Przybierają na sile oczekiwania inflacyjne – wartość salda wzrosła o 5,9 pkt. Ponad 88% uczestników badania przewiduje, że tempo inflacji utrzyma się lub wzrośnie (86,6% w IV kwartale 2019 r., przed rokiem niespełna 80%).

5. W ocenie gospodarstw domowych warunki do zakupu dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku są mniej sprzyjające niż kwartał wcześniej. Wartość salda zmniejszyła się o 1,6 pkt. Mimo tego wciąż są lepiej oceniane niż przed rokiem. Oceny te podlegają ostatnio silnym wahaniom. Nieznacznie – o 0,7 pkt proc. do 21,7% – zwiększył się odsetek ankietowanych, którzy pozytywnie oceniają warunki do zakupu dóbr trwałych, a o 2,4 pkt proc. (do 17,1%) wzrósł odsetek tych, których oceny są negatywne. Pomimo spadku wartości salda utrzymuje się tendencja wzrostowa. Należy zaznaczyć, że pytanie to nie odnosi się do wielkości zakupów. Dane GUS dotyczące sprzedaży detalicznej w grupie „meble, RTV, AGD” mówią o realnym wzroście wydatków w lutym ponad 9,2% r/r (5,8% r/r w styczniu, 14,6% r/r w 2019 r.).

Nie zmieniły się natomiast prognozy zakupu dóbr trwałego użytku; wartość salda utrzymała się na poziomie zbliżonym do poprzedniego kwartału, tj. 22,5 pkt. W porównaniu z pierwszym kwartałem 2019 r. jest wyższa 24,7 pkt. Odsetek gospodarstw domowych, które w styczniu planowały zwiększenie wydatków, wzrósł do wysokości 46,7% (45,1% w IV kwartale 2019 r. i 20,9% przed rokiem). Ten dobry wynik znajduje odzwierciedlenie w wysokiej dynamice sprzedaży trwałych dóbr konsumpcyjnych. Mimo spodziewanego spowolnienia gospodarczego, w obawie przed wzrostem cen konsumenci planowali częściowo wydać nadwyżki wynikające z dobrej (na początku roku) sytuacji dochodowej.

6. Przybyło gospodarstw domowych, które zamierzały dokonać zakupu samochodu w kolejnych 12 miesiącach. Odsetek ankietowanych, którzy z „bardzo dużym” lub „dość dużym” prawdopodobieństwem zakupią samochód osobowy, wyniósł 17,1% (14,7% poprzednio i 6,5% przed rokiem). Zarazem zmniejszył się (o 2,4 pkt proc.) odsetek gospodarstw domowych, które prawdopodobieństwo to oceniły jako „zdecydowanie żadne” lub „niewielkie”. W sumie wartość salda wzrosła o 3,1 pkt i jest większa niż w I kwartale 2019 r. o 23,8 pkt. Sprzedaż detaliczna w grupie „pojazdy mechaniczne, motocykle, części” wzrosła w lutym, wg GUS, realnie o 6,9% r/r (3,5% r/r w styczniu, 8,1% r/r w 2019 r.). Według SAMAR jednak, liczba nowo zarejestrowanych samochodów osobowych zmniejszyła się w pierwszych dwóch miesiącach 2020 r. o ok. 13% r/r.

7. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o planowany zakup lub budowę domu/mieszkania pozostaje na poziomie zbliżonym do poprzedniego badania. Na początku roku 24,2% gospodarstw domowych rozważało nabycie nieruchomości lub budowę domu w ciągu kolejnych 12 miesięcy (w I kwartale 2019 r. tylko 4,7%). Według GUS, liczba wydanych pozwoleń na budowę w okresie styczeń-luty była o 0,5% niższa niż rok wcześniej. Rozpoczęto jednak większą liczbę inwestycji niż przed rokiem (o ok. 12%), a liczba mieszkań oddanych do użytku była większa o ok. 3%.

8. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o prawdopodobieństwo poniesienia w okresie kolejnych 12 miesięcy znacznych wydatków remontowych lub podnoszących standard domu/mieszkania zwiększyła się o 6,4 pkt. Jest wyższa niż rok wcześniej aż o 51,6 pkt i najwyższa w historii badania. W styczniu 44,2% gospodarstw domowych oceniało prawdopodobieństwo poniesienia wydatków remontowych jako „bardzo duże” lub „dość duże” (39,8% w IV kwartale 2019 r., zaledwie 14,4% przed rokiem).

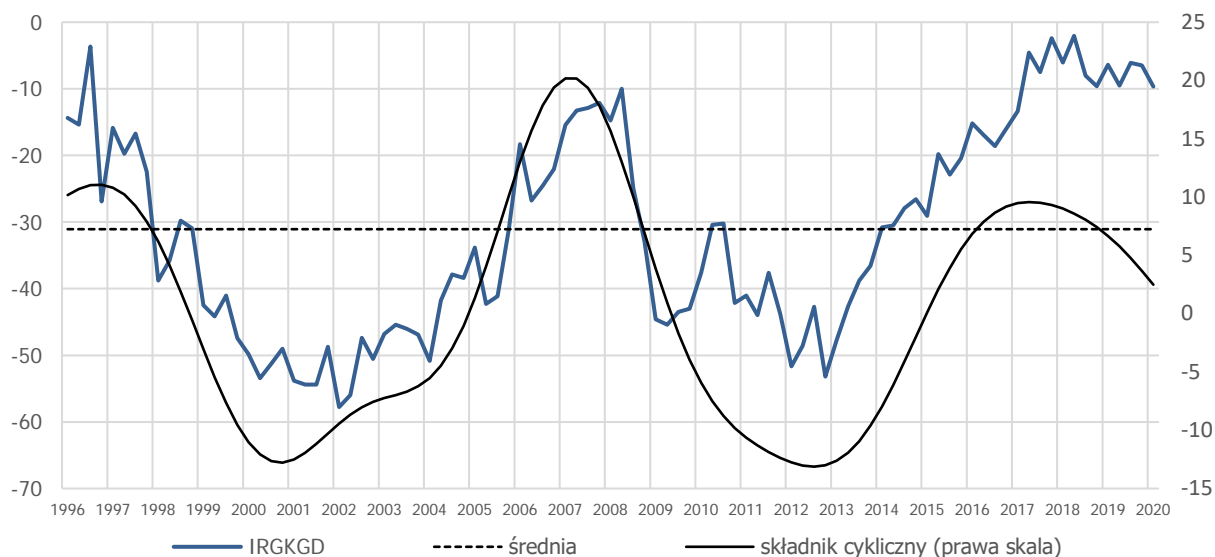
9. Szósty kwartał z rzędu poprawiła się sytuacja finansowa gospodarstw domowych. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o zbilansowanie dochodów i wydatków wzrosła o 0,7 pkt, do najwyższego poziomu w historii badania, 23,3 pkt. Jest większa niż rok wcześniej o 7,3 pkt. Utrzymuje się trend wzrostowy. Odsetek gospodarstw domowych, które „niewielko oszczędzają” jest na wysokim poziomie, 54,4% (52% poprzednio, 41,9% przed rokiem). Odsetek tych, które „dużo oszczędzają”, wyniósł 4,8%. Łącznie więc ponad 59% respondentów deklaruje zdolność do oszczędzania (poprzednio 57,5%, a przed rokiem 46,4%). Odsetek gospodarstw, które „wpadają w długi”, wyniósł 4,3% (3,7% w IV kwartale 2019 r., 4,0% przed rokiem), zaś odsetek tych, które oceniają, że „przejadają oszczędności”, wyniósł 8,7% (10,6% poprzednio, 11% przed rokiem). Wśród oszczędzających przeważają gospodarstwa domowe, które odkładają między 10% a 20%. Jest ich 42,2% (25,1% przed rokiem). Od dwóch kwartałów najliczniejszą stanowią oni najliczniejszą grupę gospodarstw domowych. Dotychczas przeważały gospodarstwa, które oszczędzały mniej niż 10% dochodów. Takich gospodarstw jest obecnie 31,6% (32,3% poprzednio i 58,7% przed rokiem). Tych, które oszczędzają ponad 20%, jest 26,2% (16,2% rok wcześniej). Średnia, szacowana stopa oszczędności wynosi 15,1% (tyle samo w IV kwartale 2019 r., 11,5% przed rokiem).

10. Pogorszyły się warunki do oszczędzania. Wartość salda obniżyła się o 3,5 pkt. Nadal jest jednak na wysokim poziomie. Na początku roku 48% ankietowanych było zdania, że są one korzystne (50,9% poprzednio, 37,7% przed rokiem). Niemal połowa uczestników badania (42,6%, prawie

4-krotnie więcej niż przed 10 laty) oceniła, że z „bardzo dużym” lub „dość dużym” prawdopodobieństwem zdoła w bieżącym roku zaoszczędzić część swojego dochodu (tyle samo w IV kwartale 2019 r., 24% przed rokiem). Zwiększył się natomiast (do wysokości 11%) odsetek gospodarstw domowych, które nie przewidują, iż osiągną oszczędności (10,1% w poprzednim badaniu, 25% przed rokiem). Należy zaznaczyć, że pytania o oszczędności dotyczą liczebności gospodarstw domowych, nie zaś nominalnej wartości oszczędności.

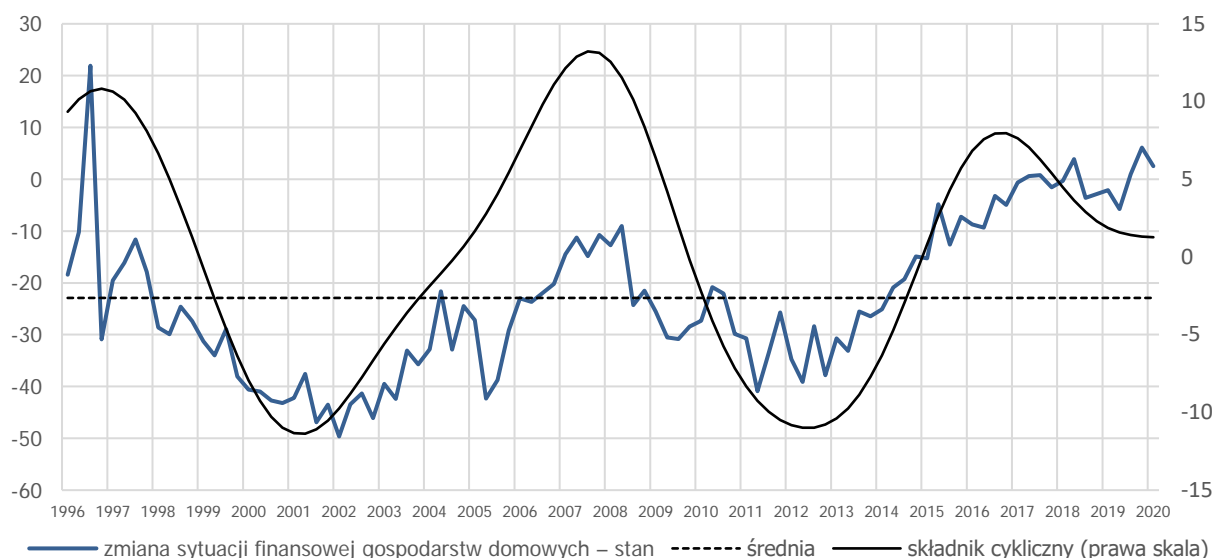
2. Wyniki szczegółowe

WSKAŹNIK KONDYCJI GOSPODARSTW DOMOWYCH

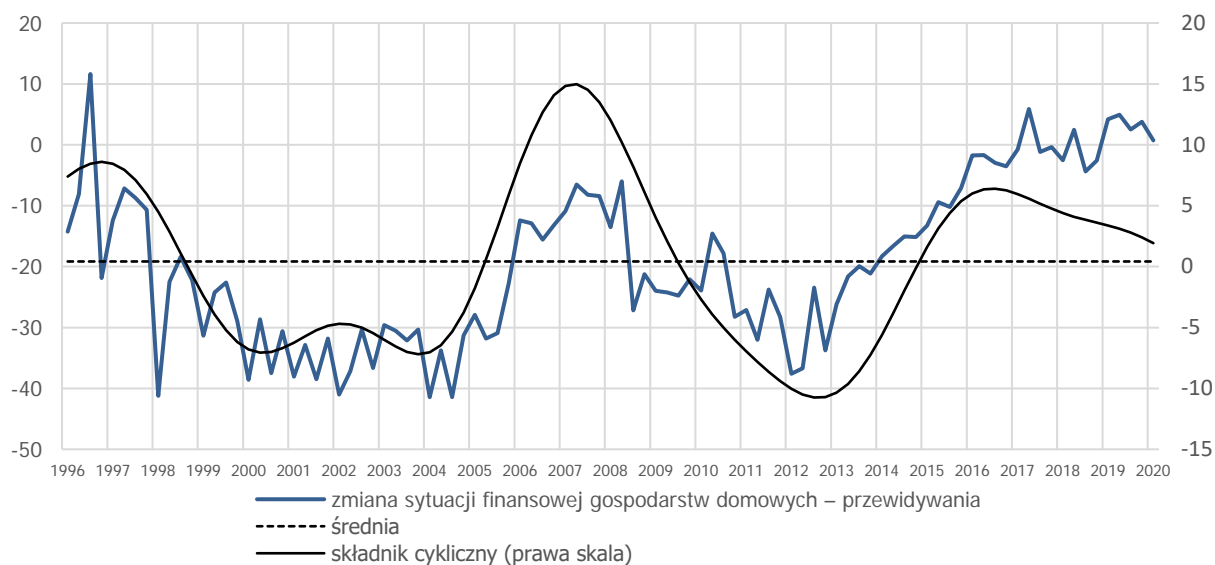
składowe salda	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. sytuacja finansowa - przewidywania	-2,6	4,2	5,0	2,5	3,8	0,7
2. ogólna sytuacja ekonomiczna Polski - przewidywania	-0,7	-1,5	-4,2	0,0	-4,8	-14,7
3. bezrobocie w kraju - przewidywania	-6,8	-8,1	9,1	0,8	16,4	15,7
4. oszczędności - przewidywania	-41,9	-36,4	-29,9	-26,1	-8,5	-8,9
wskaźnik koniunktury (IRGKGD): (1+2-3+4)/4	-9,6	-6,4	-9,5	-6,1	-6,5	-9,6

SYTUACJA FINANSOWA GOSPODARSTW DOMOWYCH – STAN

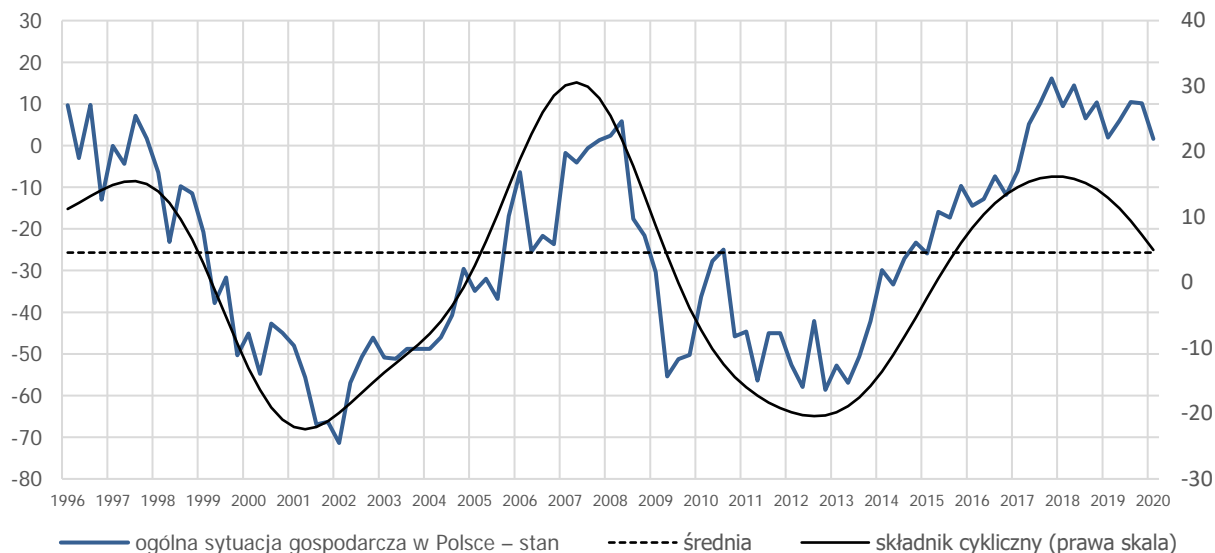
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. poprawiła się bardzo	2,3	2,4	2,3	3,5	6,0	5,7
2. poprawiła się trochę	20,8	26,6	21,5	33,3	32,8	32,3
3. bez zmian	50,8	41,6	42,4	31,9	33,8	30,0
4. pogorszyła się trochę	21,0	23,1	29,8	24,6	22,2	25,3
5. pogorszyła się bardzo	5,1	6,3	4,0	6,8	5,2	6,7
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-2,9	-2,1	-5,8	1,0	6,1	2,6

SYTUACJA FINANSOWA GOSPODARSTW DOMOWYCH – PRZEWIDYWANIA

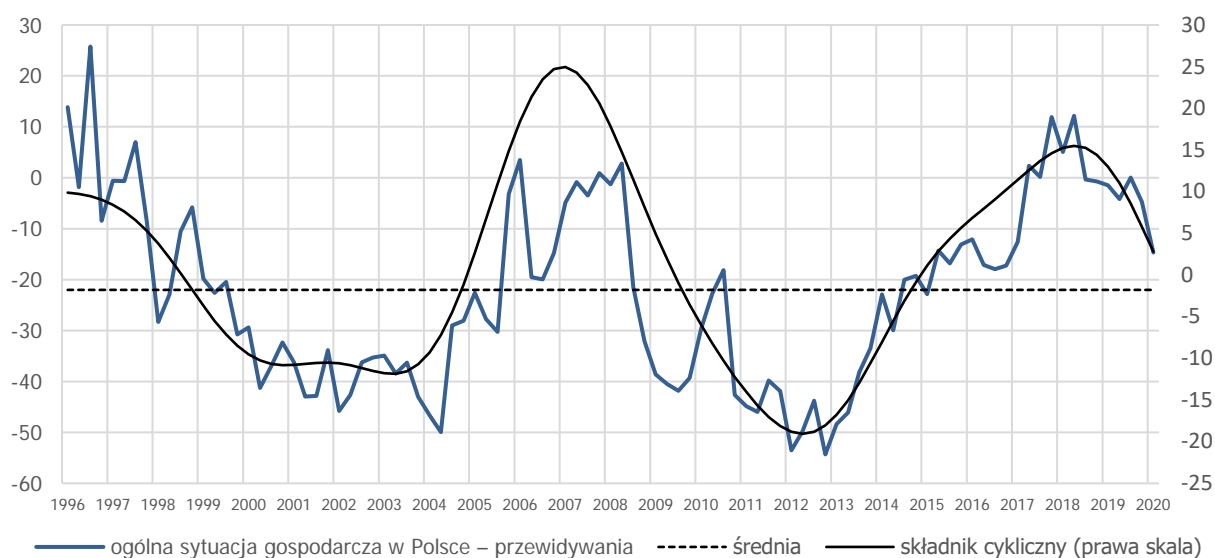
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. poprawi się bardzo	0,5	3,1	4,0	4,3	5,8	6,2
2. poprawi się trochę	25,2	29,7	26,0	32,3	31,6	27,4
3. bez zmian	48,2	43,5	48,9	33,8	33,5	34,7
4. pogorszy się trochę	20,5	19,9	18,2	23,5	22,4	24,9
5. pogorszy się bardzo	5,5	3,8	2,9	6,1	6,7	6,8
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-2,6	4,2	5,0	2,5	3,8	0,7

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W POLSCE – STAN

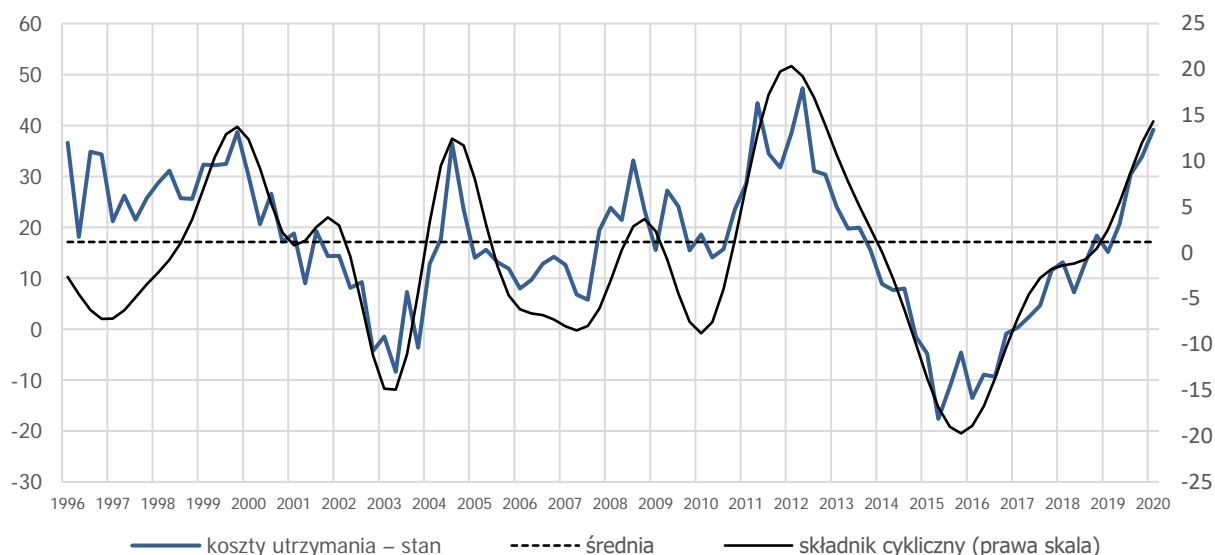
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. poprawiła się bardzo	8,5	4,2	4,9	7,5	11,3	9,3
2. poprawiła się trochę	35,2	32,4	37,6	40,3	34,9	32,5
3. bez zmian	31,1	32,8	28,8	26,3	24,1	21,0
4. pogorszyła się trochę	18,7	23,8	22,0	17,4	22,1	26,4
5. pogorszyła się bardzo	6,4	6,6	6,7	8,4	7,6	10,8
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	10,3	1,9	6,0	10,5	10,2	1,6

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W POLSCE – PRZEWIDYWANIA

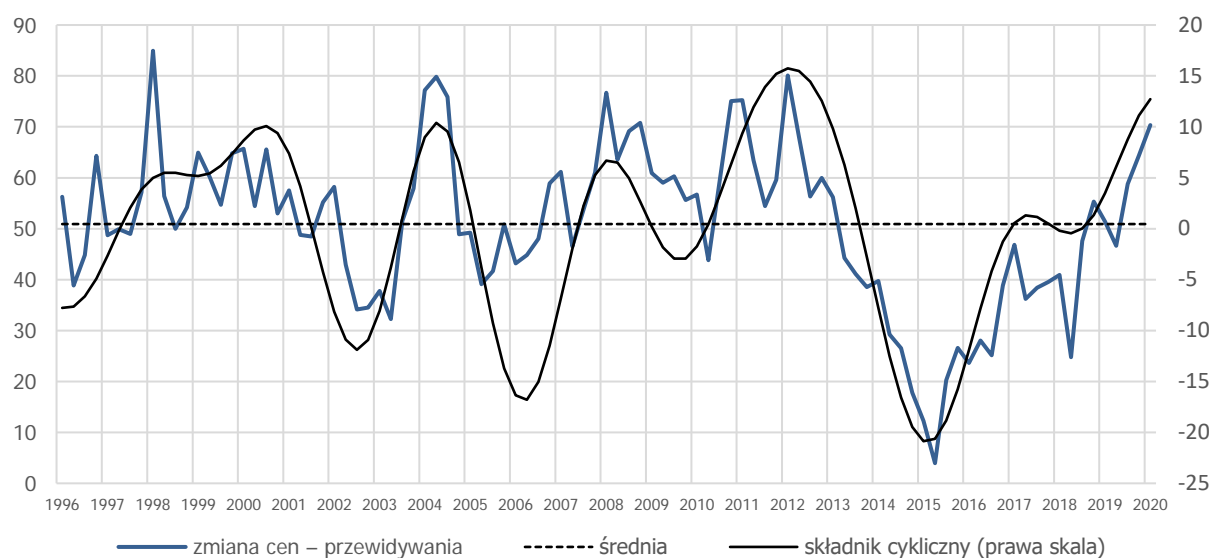
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. poprawi się bardzo	4,9	4,2	3,9	6,4	8,4	7,7
2. poprawi się trochę	32,9	29,8	30,1	30,7	29,8	23,4
3. bez zmian	27,8	32,1	31,6	30,7	21,5	21,1
4. pogorszy się trochę	24,8	26,5	22,9	21,1	24,6	27,1
5. pogorszy się bardzo	9,6	7,3	11,6	11,1	15,8	20,6
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-0,7	-1,5	-4,2	0,0	-4,8	-14,7

KOSZTY UTRZYMANIA – STAN

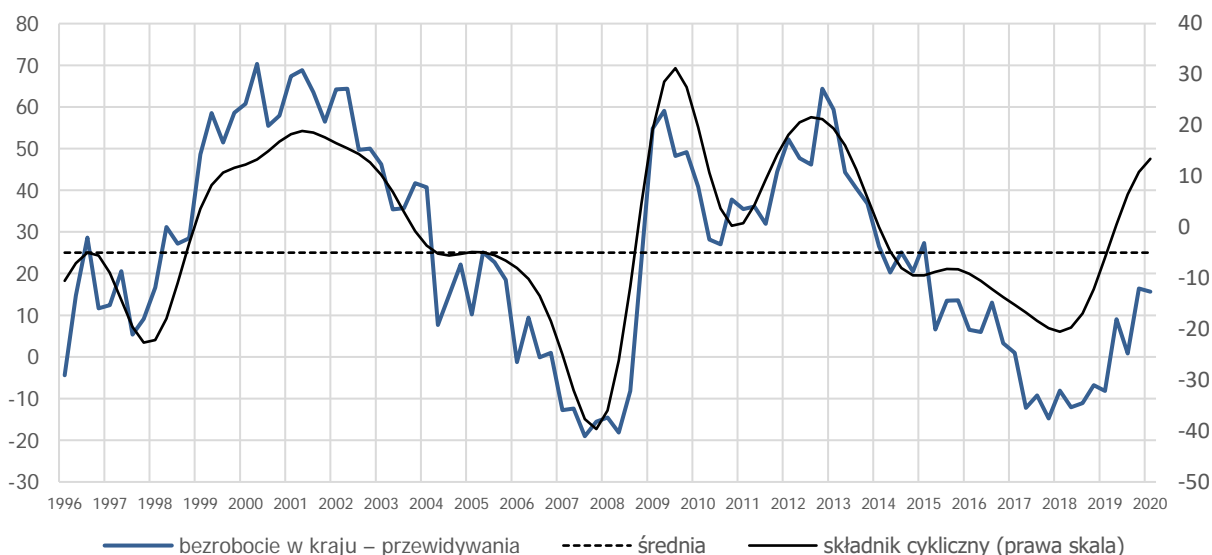
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. wyraźnie dużo wyższe	13,0	10,3	13,0	20,7	23,1	25,2
2. znacznie wyższe	26,1	26,7	32,4	32,2	33,3	37,7
3. nieco wyższe	45,9	46,2	37,9	35,5	32,9	28,6
4. takie same	14,9	16,6	16,6	10,5	9,6	7,5
5. niższe	0,2	0,2	0,2	1,1	1,1	1,1
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	18,4	15,2	20,6	30,4	33,8	39,2

ZMIANA CEN – PRZEWIDYWANIA

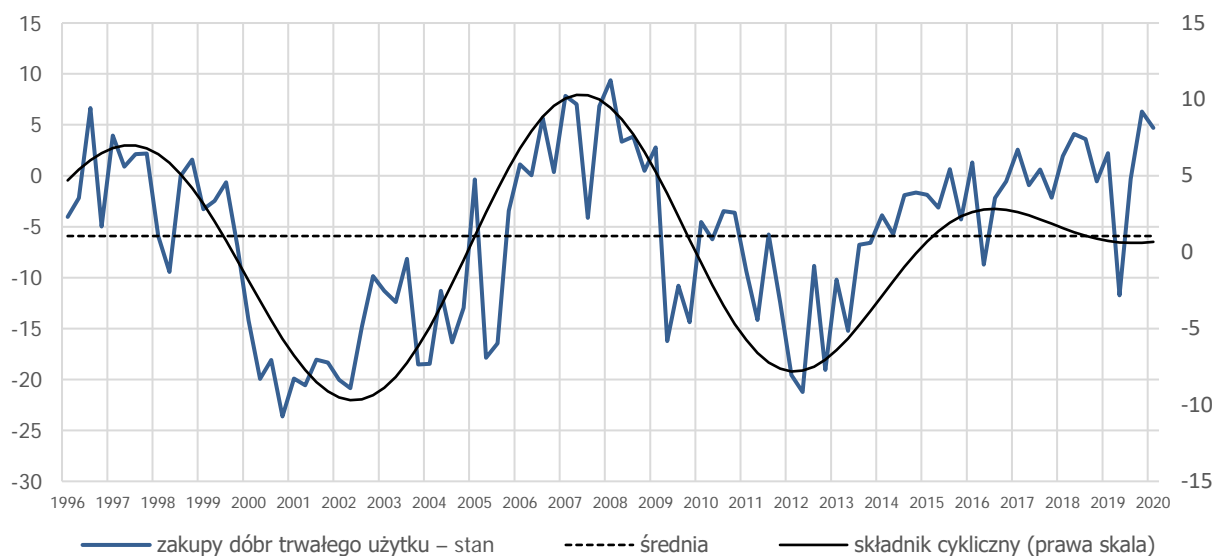
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. wzrost cen będzie szybszy	38,3	35,0	30,9	42,6	47,3	56,1
2. ceny wzrastać będą tak samo	44,0	44,8	46,7	39,8	39,3	32,3
3. ceny wzrastać będą wolniej	8,3	9,5	8,3	10,7	9,0	8,2
4. ceny będą mniej więcej takie same	8,7	9,7	13,0	6,4	3,7	3,2
5. ceny nieco zmaleją	0,7	1,1	1,1	0,5	0,7	0,3
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	55,3	51,4	46,7	58,7	64,4	70,3

BEZROBOCIE W KRAJU – PRZEWIDYWANIA

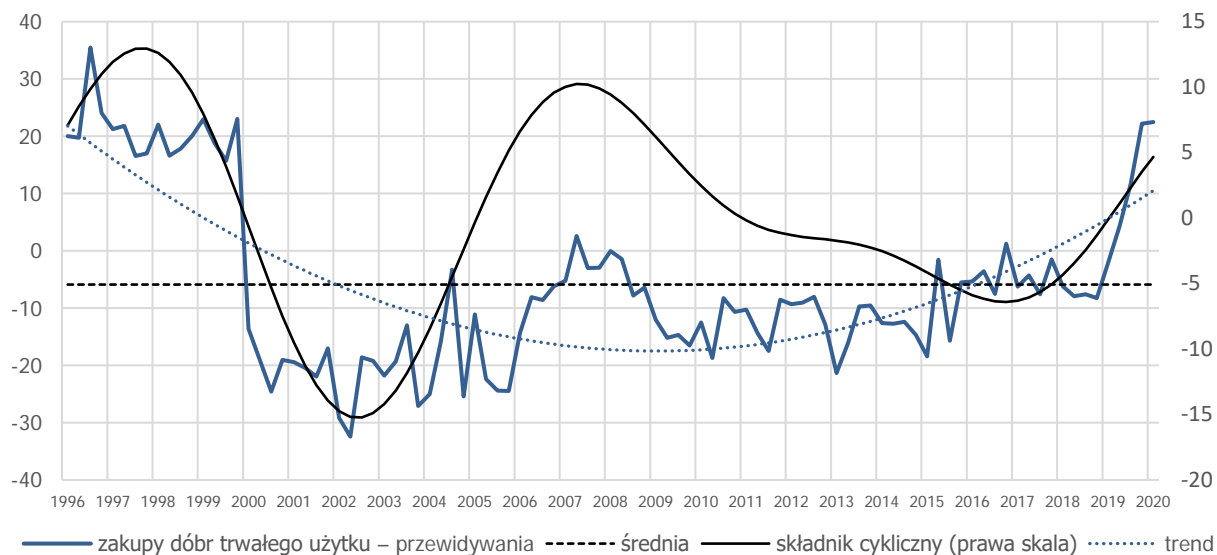
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. gwałtownie wzrośnie	1,4	1,0	12,0	6,8	11,8	12,0
2. nieznacznie wzrośnie	16,1	15,1	22,7	18,6	29,5	28,1
3. pozostanie takie samo	53,2	52,3	41,3	48,2	42,2	42,3
4. nieznacznie zmaleje	26,1	30,0	19,3	22,1	12,8	14,4
5. gwałtownie zmaleje	3,2	1,7	4,7	4,3	3,7	3,2
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-6,8	-8,1	9,1	0,8	16,4	15,7

ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – STAN

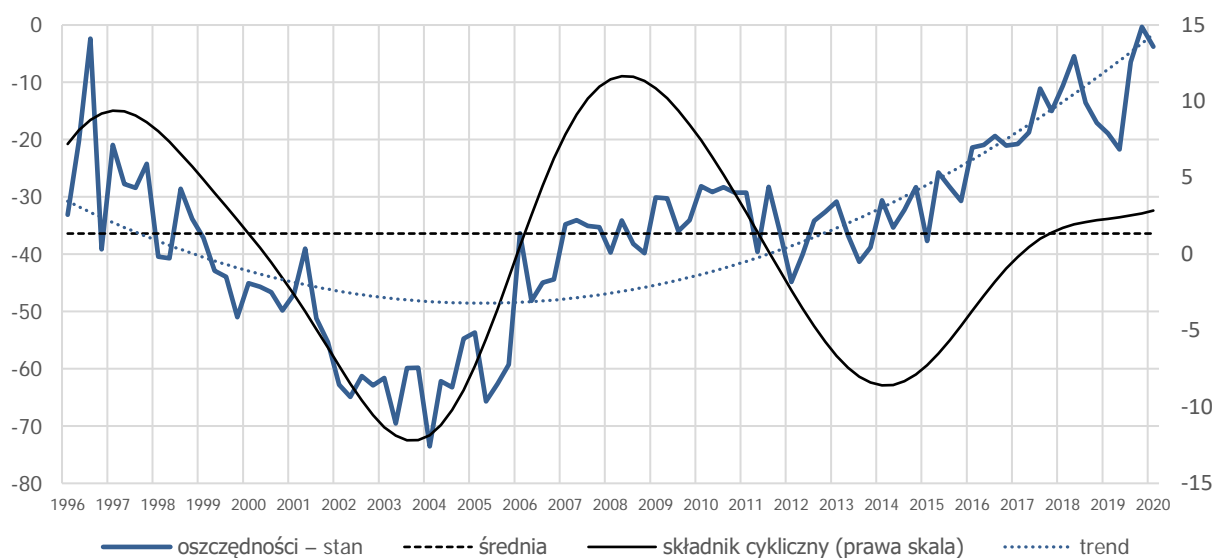
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. tak, teraz właśnie jest odpowiedni czas	13,1	13,7	13,7	15,5	21,0	21,8
2. obecny czas nie jest ani dobry, ani zły	73,2	74,8	60,8	68,7	64,3	61,2
3. nie, nie jest to czas odpowiedni	13,7	11,5	25,5	15,8	14,7	17,1
saldo (1.-3.)	-0,5	2,2	-11,8	-0,3	6,3	13,1

ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – PRZEWIDYWANIA

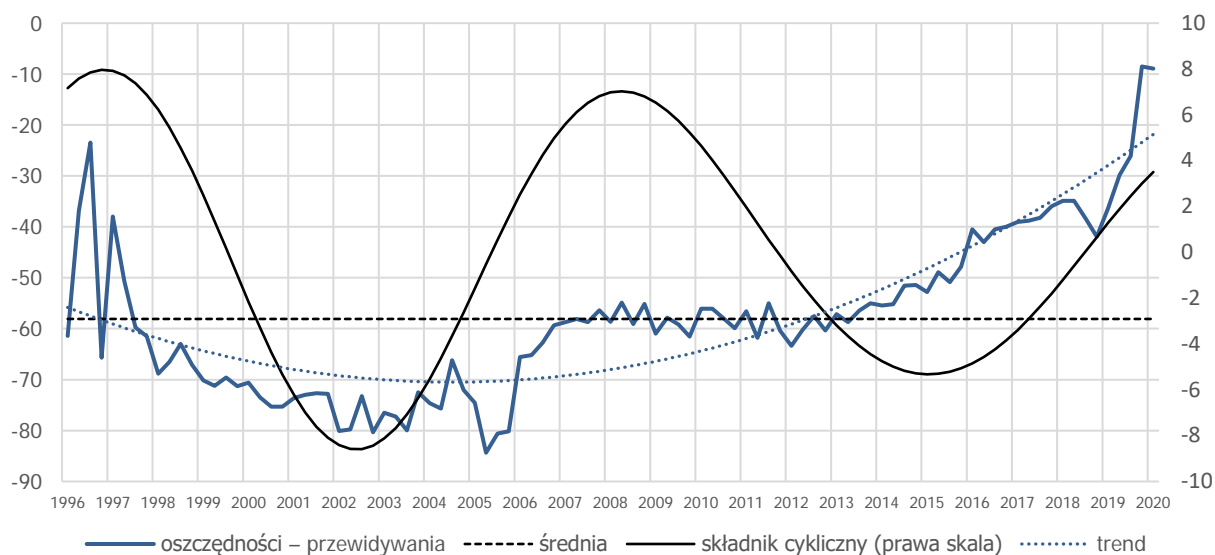
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. dużo większe	6,6	6,3	14,4	8,3	12,1	10,0
2. nieco większe	16,3	14,6	17,3	25,9	33,0	36,7
3. podobne	50,2	57,5	46,7	50,1	45,5	43,9
4. nieco mniejsze	7,9	11,7	5,7	12,2	6,2	7,0
5. dużo mniejsze	19,0	9,9	15,9	3,5	3,3	2,3
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-8,2	-2,2	4,3	11,7	22,2	22,5

OSZCZĘDNOŚCI – STAN

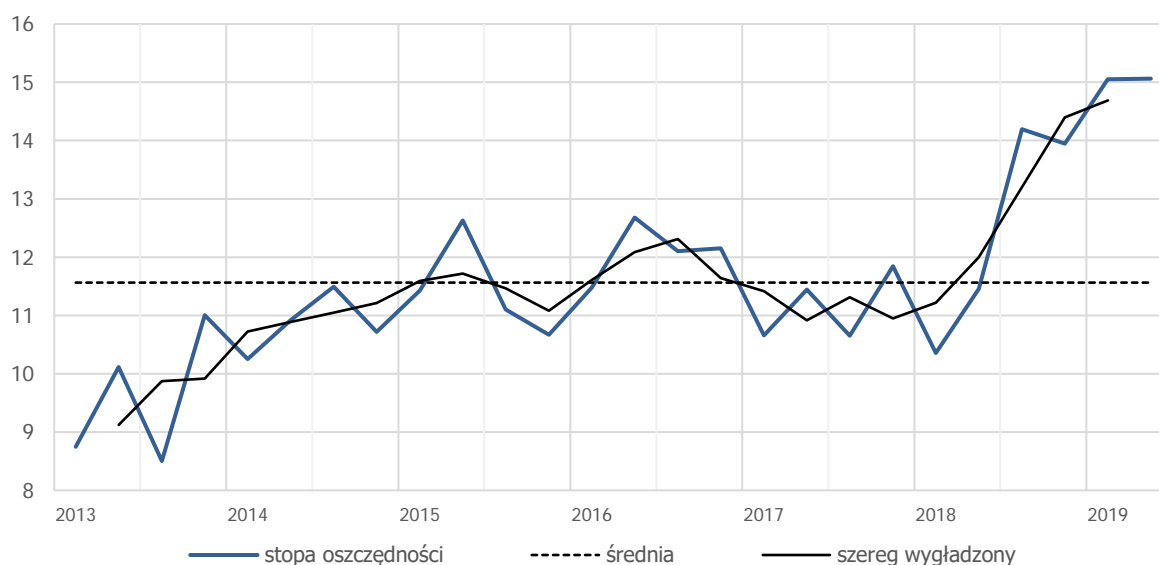
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. bardzo dobry czas, aby oszczędzać	6,6	4,0	5,2	8,7	9,3	10,7
2. dobry czas, aby oszczędzać	33,1	33,7	29,8	37,3	41,6	37,3
3. raczej niekorzystny czas, aby oszczędzać	40,2	45,0	46,3	40,5	37,3	37,6
4. bardzo niekorzystny czas, aby oszczędzać	20,2	17,3	18,7	13,5	11,8	14,4
saldo ($1+0,5 \times 2 - 0,5 \times 3 - 4$)	-17,1	-18,9	-21,7	-6,5	-0,3	-3,8

OSZCZĘDNOŚCI – PRZEWIDYWANIA

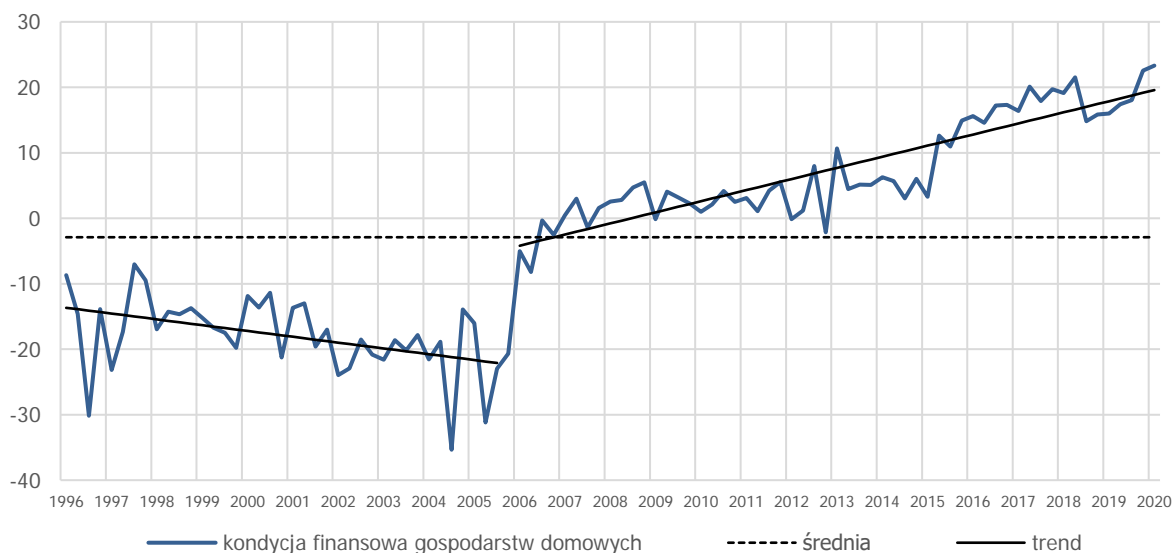
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. bardzo duże	2,4	4,3	7,3	5,9	8,1	8,0
2. dość duże	18,5	19,7	22,3	24,3	34,4	34,5
3. znikome	50,8	51,1	44,0	51,4	47,4	46,5
4. żadne	28,2	25,0	26,3	18,4	10,1	11,0
saldo ($1+0,5 \times 2 - 0,5 \times 3 - 4$)	-41,9	-36,4	-29,9	-26,1	-8,5	-8,9

STOPA OSZCZĘDNOŚCI

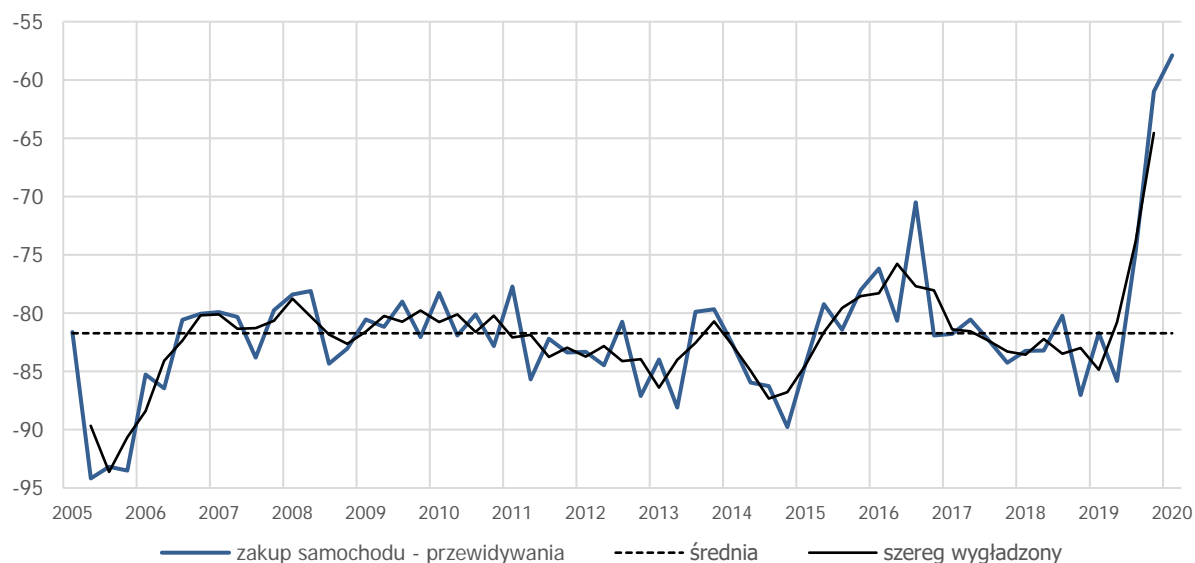
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. więcej niż 30 % dochodów	4,5	7,0	10,2	6,5	7,3	6,1
2. od 20 % do 30 % dochodów	6,8	9,2	13,8	16,6	18,2	20,1
3. od 10 do 20 % dochodów	26,3	25,1	33,8	36,9	42,1	42,2
4. mniej niż 10 % dochodów	62,3	58,7	42,2	40,0	32,3	31,6
saldo ($1 \times 0,35 + 2 \times 0,25 + 3 \times 0,15 + 4 \times 0,05$)	10,4	11,5	14,2	14,0	15,1	15,1

KONDYCJA FINANSOWA GOSPODARSTW DOMOWYCH

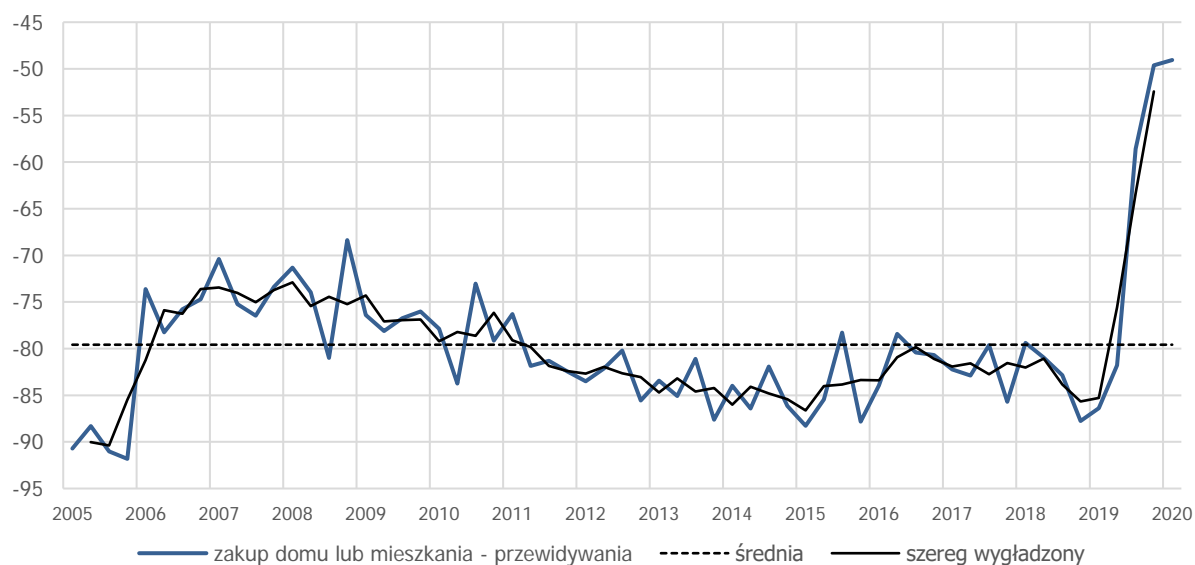
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. wpadamy w długi	3,9	4,0	2,8	5,3	3,7	4,3
2. przejadamy nasze oszczędności	9,4	11,0	12,0	10,2	10,6	8,7
3. nasz dochód z trudem starcza	41,3	38,7	37,5	31,6	28,2	27,8
4. nieco oszczędzamy	42,3	41,9	42,6	49,3	52,0	54,4
5. dużo oszczędzamy	3,2	4,5	5,0	3,8	5,5	4,8
saldo ($5 + 0,5 \times 4 - 0,5 \times 2 - 1$)	15,8	16,0	17,4	18,0	22,6	23,3

ZAKUP SAMOCHODU – PRZEWIDYWANIA

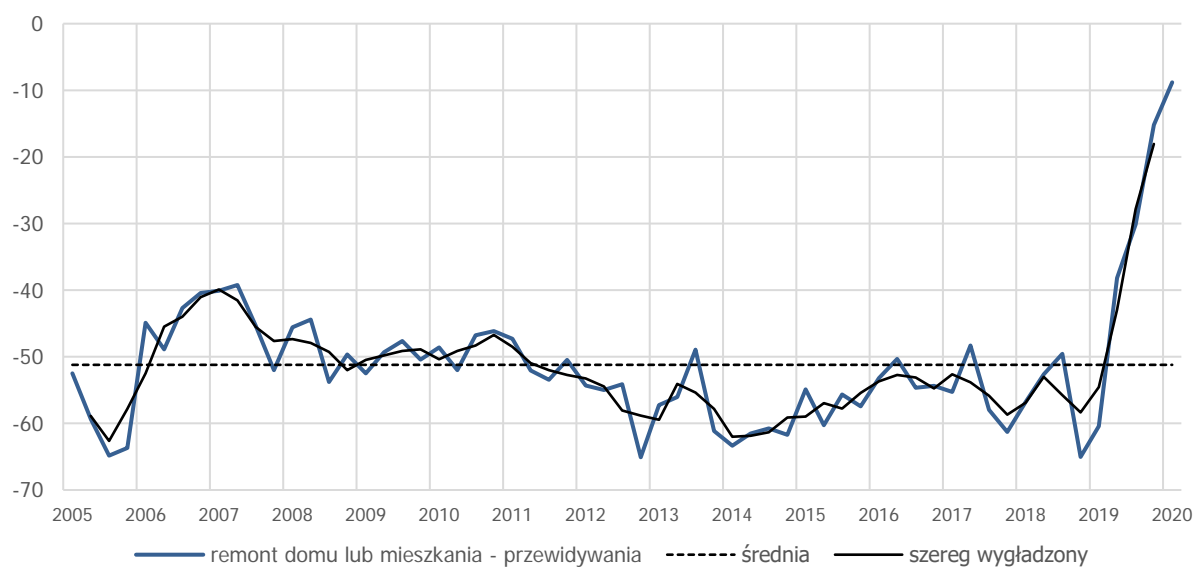
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. bardzo duże	1,5	1,9	2,2	2,0	3,1	4,7
2. dość duże	2,2	4,6	3,1	7,2	11,6	12,4
3. niewielkie	13,3	15,0	10,2	20,8	30,9	28,2
4. zdecydowanie żadne	82,9	78,4	84,5	70,0	54,4	54,7
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-87,0	-81,7	-85,8	-74,8	-61,0	-57,9

ZAKUP DOMU LUB MIESZKANIA – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. zdecydowanie tak	2,3	1,7	4,2	5,9	6,7	7,5
2. możliwe	3,4	3,0	2,8	14,0	17,1	16,7
3. raczej nie	5,1	11,5	11,1	17,3	22,5	21,8
4. zdecydowanie nie	89,2	83,8	81,9	62,8	53,7	54,0
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-87,7	-86,4	-81,8	-58,6	-49,6	-49,1

REMONT DOMU LUB MIESZKANIA – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. bardzo duże	3,7	5,2	12,7	6,0	9,1	10,6
2. dość duże	7,6	9,2	11,8	24,5	30,7	33,6
3. niewielkie	32,1	30,7	37,5	42,0	40,8	39,1
4. zdecydowanie żadne	56,6	54,9	38,0	27,5	19,3	16,7
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-65,0	-60,4	-38,2	-30,1	-15,2	-8,8